

Новий уряд де Гаспері

РИМ (РШН). 24 травня. Прем'єр-міністр де Гаспері вчора подав президенту Евангелістичний список членів нового кабінету. За неофіційними повідомленнями, провідник поміркованих соціалістів Сарагат буде заступником прем'єр-міністра. Граф Сфорца залишається міністром закордонних справ, а Шельба — міністром внутрішніх справ.

Примусові вибори в Чехо-Словаччині

ПРАГА (РШН). 24 травня. Участь у чехо-словацьких виборах, що відбудуться 30 травня, обов'язкова. Як повідомляло гамбурзьке радіо, хто відмовиться від голосування, буде покараний адміністративним ув'язненням або штрафом до 10.000 крон.

СССР відмовляється покрити збитки

ЛОНДОН (Дена). 21 травня. За повідомленнями АФП, в одній ноті в четвер союський уряд повідомив британське міністерство закордонних справ про те, що він не покриватиме збитків за втрати під час повітряної катастрофи над Гатогом, жертвою якої стали один британський та один союський літак.

Втеча угорських дипломатів

ЗАЛЬЦБУРГ (ЮП). 21 травня. Різні посольства і перший секретар угорського посольства в Београді, що відпочивали в Зальцбурзі, заявили, що вони вже не приховували для комуністичного режиму Угорщини і не повернуться назад на свої пости.

Грошова реформа в західних зонах

ПАРИЖ (Дена). 21 травня. Великобританія, Франція і Сполучені Штати погодилися запровадити грошову реформу в своїх зонах одночасно. Про дату запровадження реформи нічого не повідомлено. Але припускають, що така реформа стане чинною на початку літа.

Урядова криза в Фінляндії

ГЕЛЬСІНКИ (ЮП). 21 травня. 80 голосів проти 69 фінський парламент висловив вотум недовіри комуністичному міністерству внутрішніх справ Лейно. Проводом до цього стала політика Лейно в ділянці реорганізації поліції. Останніми часами його неодноразово обвинувачували в тому, нібито він насильно кооптував на чільні пости в фінській поліції. Далі йому закидали, що 1945 р. він надав Советам, на сповнення згоди кабінету, 10 фінів і 10 громадян інших країн. Проти Лейно голосували всі буржуазні партії, а також більша частина соціал-демократів. Згідно з фінською конституцією, Лейно змушений скласти свої повноваження.

ГЕЛЬСІНКИ (Дена-АФП). Наслідком вотуму недовіри дії щодо розколу між комуністами і соціалістами двого криза, що разом творили т. зв. демократичну народну партію, а вона, знову ж таки, займала ключову позицію в коаліційному кабінеті. В жовтні в Фінляндії відбудуться загальні вибори: сподіваються, що народні демократи займуть таких самих втрат, як і під час місцевих виборів у грудні минулого року.

ГЕЛЬСІНКИ (Дена-Рейтер). Політичні спостерігачі в фінській столиці гадають, що наслідком вотуму недовіри Лейно фінський коаліційний комітет може розпадатися.

ГЕЛЬСІНКИ (ЮП). В останню хвилину комуністи зробили спробу врятувати Лейно. Дружина Лейно комуністка Гертта Куусінен, разом з іншими представниками комуністичної партії, нагадали згоду на нараду з фінським президентом Пасіккіні.

ГЕЛЬСІНКИ (РШН). 23 травня. Президент Пасіккіні заявив сьогодні Лейно з посту міністра внутрішніх справ і призначив на його місце дотеперішнього міністра освіти Гілані. Комуністи загрожує страйком, якщо не буде призначений на цей пост бажаний для них представник.

Рада Безпеки закликає до перемир'я

Жиди погоджуються з пропозицією ОН, якщо її приймуть араби — Наказ жидівським частинам припинити бойові дії — Умови арабів

НЬЮ-ЙОРК (БЕС, ГА). 23 травня. Рада Безпеки ООН звернулася до порожніх сторін із закликом у понеділок о 20-й год. припинити бойові дії в Палестині. За цю резолюцію голосували 8 делегатів, 3 утрималися. Американський представник В. Остін сказав, що в таких випадках треба звертатися не з закликом, а з наказом. Ця резолюція має, за його словами, лише тимчасовий характер.

Сьогодні ввечері Жидівська Агенція повідомила, що жидівський уряд у Тель-Авіві видав наказ припинити, згідно з закликом Ради Безпеки, бойові дії на всіх фронтах, якщо те саме зроблять араби.

Египетський міністер закордонних справ заявив, що арабські країни обговорюватимуть це питання. За словами сирійського делегата в Раді Безпеки ООН, арабські країни погодяться на перемир'я, якщо жиди відмовляться від своєї держави.

Повідомлення з фронтів

Південний фронт (египетські війська). Один египетський звіт підтверджує здобуття міста Бер-Шеба, приблизно за 50 км. на захід від Єрусалиму і повідомляє про зайняття Декіру Сунейду, за 12 км. на північ від Гази. Інші жидівські наведені пункти в районі Негев перебувають під обстрілом арабської артилерії.

Середній фронт. Жидівські сили тримаються далі в своїх руках жидівський університет на горі Скопус на околицях північної частини Єрусалиму, куди араби сирійською своїм вогнем. Жидівські сили окупували арабське село Саффарія. В одному повідомленні Гага на Тель-Авіву, в якому

говориться, що літаки жидівської повітряної флотії кинуто в бій у районі Самаку, вперше згадується про жидівські бойові літаки.

Північний фронт. Сирійські війська здобули 2 жидівські виселки на південь Самаку, а три інші атакували арабські літаки. Жидівські збройні сили твердять, нібито вони знищили сирійський склад зброї коло Йорданського мосту в Бітун Яркові, за 16 км. на північ від Галилейського моря. За сирійським повідомленням, один жидівський напад підбито з великими втратами для жидів, знищено три жидівські літаки.

Східний фронт. Жидівські збройні сили повідомляють про свої контратаки проти іракських і трансйорданських військ.

Єрусалим — "другий Сталінград"

КАІР (Дена-Рейтер). За повідомленнями арабської газети "Аль-Аграв", трансйорданський король Абдулла назвав Єрусалим "другим Сталінградом". Жиди перетворили свої будинки на фортеці і стріляють з однієї синагоги на арабів. З Єрусалиму повідомляють, що 1500 жидів у старому місті капітулювали.

Жиди готуються до оборони столиці

НЬЮ-ЙОРК (Дена). Повідомлення з Палестини показують, що арабські війська займають бойову позицію, з якої вони можуть розпочати спільний наступ на Середземноморське побережжя, що перебуває в жидівських руках.

Бевін про зовнішню політику Англії

СКАРБРО (ЮП). 21 травня. Виступаючи на Конгресі лейбористської партії, міністер закордонних справ Бевін заявив, що він недовгоначу відкидає всю політику, яка може призвести до агресивної війни проти СССР або будь-якої іншої країни. Він, Бевін, не може змінити комунізму в Советському Союзі і не має ні найменшого наміру пробувати це зробити. З приводу кризи в Берліні Бевін висловився, що її викликало намагання Советів накинати на західних союзників обмеження. Британські війська залишатимуться в Берліні і надалі, не зважаючи на нові провокації.

Міністер закордонних справ підкреслює, що без Маршалового плану Великобританія була б змушена скоротити норми харчових продуктів і її життєвий стандарт підунав би. Він заявив, що всі труднощі обговорюватимуться в рамках пакту п'ятьох спільно з Францією і країнами Бенелюксу.

Бевін підкреслює, що Великобританія не згодна спокійно споглядати, як у Західній Європі до влади прийшли б комуністи. Він вважає, що уряд Великобританії зробив би величезний злочин, якщо він поступився перед погрозами пана Молотова. Об'єднані Нації перебувають у стані застою, але лише, якщо не міжнародна організація викладе тепер деякі дитячі хвороби, замість фальшивого надихнення, щоб потім підунасти, на травивши на справжні труднощі, — сказав Бевін. Він наполягав на негайне скликання конференції з приводу мирного договору з Японією, заявивши, в протилежність до СССР він бажає, щоб у конференції брали участь всі держави, які боролися проти Японії, а не тільки п'ять великих держав.

СКАРБРО (ЮП). Великою більшістю лейбористська партія прийняла резолюцію, яка схвалює

Рухаючись на північ, египетські збройні сили приблизно за 20 км. на схід від Тель-Авіву, ступили жидівської держави, об'єдрані з частинами арабського легіону Трансйорданії. Жидівські збройні сили, чисельністю до 30.000 воїнів, озброєні танками й артилерією, концентруються на побережній рівнині Тель-Авіву, готуючись до наступних виступів бойових.

ЄРУСАЛИМ (БЕС). 23 травня. Кореспондент БЕС повідомляє, що основні зусилля порожніх сторін зосереджені на Єрусалимі. З 250 км. кордону побережжя — 200 км. перебувають в жидівських руках, в тому числі всі порти, за винятком Гази, що перебуває в руках евакуаційних британських військ.

Англія озброює арабів

ЛОНДОН (АП). Представник британського міністерства закордонних справ заявив, що Англія не бачить ні найменших підстав, з огляду на полі в Палестині, відмовлятися від своїх договорів зобов'язань супроти арабських країн Середнього Сходу. Ці договори містять у собі військові параграфи, на основі яких Англія постачає арабським країнам військову матерію. Арабський легіон короля Абдулли одержує, крім того, згідно з британсько-трансйорданським договором, шорозу 2 млн. фунтів стерлінгів допомоги. Далі представник міністерства заявив на те, що, на думку британського уряду, Трансйорданія, Єгипет, Ліван, Сирія та Ірак не можна вважати за агресорів лоті, доки не можна довести, що вони напали на чужу державу.

наставлення партійного проводу проти комуністів та їхніх поплечників. В резолюції говориться, що „для нас дуже важливо не повторити помилок наших чехо-словацьких товаришів, яких тепер позбавлено свободи, хоч вони намагалися співпрацювати з Советським Союзом“.

Австрія не бажає покривати окупаційні кошти

ВІДЕНЬ (ЮП). 21 травня. Австрійський уряд гадає звернутися до чотирьох окупаційних держав з проханням, щоб вони самі покривали витрати на утримання своїх військ в Австрії, доки не триватиме „незаконна окупація“.

Втеча літаком з Болгарії до Туреччини

АНКАРА (Наф). В Істамбулі приземлився болгарський військовий літак з трьома особами. Серед них був один офіцер з вищого командного складу болгарської армії, що, тримаючи перед візком революнер, змусив його записати свій куле і приземлитися в Туреччині.

Рефлексії дні

Знову „дайшов Гельсінкі“?

Жидівсько-арабська війна відсувала на задній план всі інші світові події другоряднішої „місцевої“ ваги. Серед них, зокрема, нагріта більшою увагою теперішній урядова криза в Фінляндії. Вона поставила насамперед питання міністра внутрішніх справ — комуніста Лейно, що одночасно очолював фінську поліцію.

Розсуджувавши діяльність фінської поліції, фінський парламент направив до нього урядову кращу в Фінляндії. Вона поставила насамперед питання міністра внутрішніх справ — комуніста Лейно, що одночасно очолював фінську поліцію. Розсуджувавши діяльність фінської поліції, фінський парламент направив до нього урядову кращу в Фінляндії. Вона поставила насамперед питання міністра внутрішніх справ — комуніста Лейно, що одночасно очолював фінську поліцію.

Розсуджувавши діяльність фінської поліції, фінський парламент направив до нього урядову кращу в Фінляндії. Вона поставила насамперед питання міністра внутрішніх справ — комуніста Лейно, що одночасно очолював фінську поліцію. Розсуджувавши діяльність фінської поліції, фінський парламент направив до нього урядову кращу в Фінляндії. Вона поставила насамперед питання міністра внутрішніх справ — комуніста Лейно, що одночасно очолював фінську поліцію.

Гертта Лейно назвали за фінську „комуністку ч. 1“. Сувальніські газети окреслили її Анною Пазкер Далекої Півночі. Як бачимо, всі нитки ведуть до одного клубочка.

Комуністи чинять спротив зайняттю Лейно. В самій столиці, в порту, вони оголосили страйк, вимагаючи знову призначити на пост міністра внутрішніх справ їхнього представника. В інших місцях вони погрожують страйками. Ситуація загострюється ще й тим, що після відходу Лейно сподіваються розколу „демократичного народного фронту“, який складається з комуністів і лівих соціалістів. Ця загроза розбиття урядової коаліції і може принести, на шість, остаточну поразку комуністам: (теперішній кабінет складається з 5 представників „демократичного народного фронту“, 5 соціал-демократів, 5 представників селянської партії та одного представника т. зв. шведської партії).

Зайняття Лейно — це, безумовно, відчутний удар по комуністичній партії Фінляндії та її агентурній діяльності на користь Москви. Згідно з советсько-фінським пактом, Совети зобов'язалися не втручатися у внутрішні справи свого партнера. Але, пошуваючи, як у них в Фінляндії зніщати грунт з-під ніг, чи зможуть вони спокійно утриматися, не вкочувавши знову політик, да йом Гельсінкі? Ось питання.

А. РОМАШКО

Друге видання Маршалового плану?

ВАШІНГТОН (БЕС). 21 травня. Американський Конгрес зробив перший крок на шляху до участі Сполучених Штатів в обороні Західної Європи. Сенатський комітет закордонних справ односторонньо ухвалив резолюцію, яка обстоює думку, що з дозволу Конгресу Америка може привертатися до регіональних військових союзів, що їх укладають країни Західної Європи з метою власної оборони безвизу. Західноєвропейським країнам рекомендується укласти такі союзи. Комітет виступає далі проти підтримання державної суверенності у військових країнах Маршалового плану і Сполучених

Штатів і заявляє, що не розквіт, якої сил не може собі дозволити. Треба, мовляв, більше дбати про збереження людських вправ, ніж про національну суверенність.

Кореспондент БЕС у Вашингтоні пояснює: ця резолюція в військовій ділянці має таку саму нагу, як Маршаловою пропозицією в ділянці економічній. Комітет закордонних справ робить західноєвропейським країнам якийсь натяк, що волею неволею збройна потуга Америки стоїть за ними, якщо вони зможуть досягти у військовій ділянці такої самої співпраці, як і в економічній ділянці. — додає кореспондент.

Абд аль Крім (перший зліва) продовжує свої послуги для справши націоналізму Палестини. (Дена-ВНУ)

УРДП і УСО

(випуск)

Щоб не ширалося баламутство, мусимо подати до відома українських політичних ід та всього громадянства так:

Твердження про те, що піби Українська Революційно-Демократична Партія іхолоді до Українсько-Соціалістичного Об'єднання, — невірно. Постало не твердження а опубліковані в часописі «Нашей Вісті» ч. ч. 1 та 3 за 1948 р. матеріали, а саме: публікації Укр. Соціалістичного Об'єднання, програмних асас та маніфесту УСО. А ці матеріали в свою чергу постали у висліді перекладів а Союзом Соціалістичної соціалістичної фракції ПР УРДП, які а венку піву залежало доконати об'єднання УРДП а Союзом Соціалістичної, в супереч постанові Першого З'їзду УРДП і супереч рішенням пілого ПР. Таке «злиття» УРДП в Укр. Соціалістичне Об'єднання було порушенням постанов найвищого органу партії і доквано шимко, поза плечима партії. На не аразі ж було зареаговано на сторінках «У. В.», але того виявилось замало.

Спостерігається факт, що зайнересовані особи в повсякденні політичних іхних трактують УРДП, як частину УСО, граючи на тому та використовуючи авторитет Української Революційно-Демократичної Партії в своїх політичних інтересах.

Отже, щоб в декого не було іхних ілюзій, а в політичному світі не ширалося непорозуміння, подаємо таку подробицю:

В підтвердження рішення 1-го з'їзду УРДП, що відбувся 1947 року, 2-й з'їзд УРДП, що відбувся 15-16 травня п. р. вніе ще раз категоричну постанову, сене якої такий:

Виявляючи найширшу готовність співпрацювати а українськими соціалістичними партіями в усіх конструктивних політичних роботах, Українська Революційно-Демократична Партія ні на яке об'єднання з соціалістами в буд-якій організації формі не аде, а достатніх мотивів як ідейно-політичного, так і програмового і революційно-тактичного порядку.

Щодо «злиття» УРДП до УСО, — розглядаючи не як порушення постанов найвищого органу партії групою осіб, що свої власні амбіції

Малий інформатор

Противоунистичний закон у США

ВАШІНГТОН (Зюлен-АФП). Велькою більшістю голосів палата депутатів 19 травня схвалила законопроект про різні обмеження діяльності комуністичної партії в США.

Згідно з цим законопроектом, всі членки комуністичної партії, як

агенти чужоземної держави, мусять зареєструватися в міністерстві юстиції. Далі передбачено, що всі особи, які мають намір «запровадити диктатуру від чужим пануванням», можуть бути засуджені до 10 років ув'язнення і 10,000 доларів штрафу. Відтепер законопроект розглядатиметься в сенаті.

США постачатимуть зброю Норвегії й Данії

ВАШІНГТОН (Наф). 21 травня, Норвегія і Данія звернулися до Сполучених Штатів з проханням постачати їм зброю і амуніцію для зміцнення їхніх армій. Як повідомляють з кіт американського уряду, Америка ставиться до цього прохання прихильно. Обидві країни висловили своє бажання одержу-

вати, зокрема, американські машинні гвинтівки, протитанкові і зенітні гармати, а також амуніцію. Норвезійська влада каже, що під сучасну пору Норвегія не в стані оборонитися від нападів ззовні. З іхх причия вона коче потребує достаа зброї.

Заборона преси з советської зони в американській зоні

БЕРЛІН (АФ). Американська військава влада 19 травня заборонила ввозити до американської окупованої зони Німеччини будь-які публікації, випущені Советами. Заборона ста-

вить собою протидію російським заходам, бо росіяни перешкоджають поширенню в своїй зоні публікацій, контрольованих американцями.

Директор Інформативного Відділу полковник Текстор до цього додав, що ці заходи запобігатимуть діювним лоті, доки советські установи не дадуть американцям гарантії з приводу того, що вони теж одяково підуватимуться про м-жонний обмін газетами і журналами.

Як використовують Совети півного американця

МОСКВА (Дена-Рейтер). В твсті до газети Моссовета серант Лж. Мек Мізія (або попереднє число «УВ»: «Російська шпигунка викрала американського вояка» — Реа), що відомий повернувшись до США, назвав своє рішення «протестом проти антисоветської політики, що і провадять американський уряд». В повідомленні опублікованому советською пресою агенцією ТАСС, говориться, що автор листа належить до «лівої країни (Советського Союзу), де розвиток культури і науки аде на користь усього народу».

Україна за залізною заслоною

(Радіопотатки)

Гарячоне шляхобудівництво. Більшість шпрат ретельніше беруться ушаруджувати шляхи. Останніми днями на Вінниччині оголошено місцевого шляхобудівництва. Висловити цю роботу призначено 150 тисяч пасажирів області, сотні іхних та автомашин. Гетьман кадрів шляхобудівництва пройняти спеціальні курси.

Трансформаторний завод. На правому березі Дніпра, поблизу Дніпропетровської гідроелектростанції, розміщено будівництво нової заводи силових трансформаторів, що буде однією із найбільших в СРСР. Завод вироблятиме трансформатори від найменших до найпотужніших. 19 травня відбулися урочисті закладки кріпують заархитектурного плану цього заводу.

Нова відстань. Довка стала до ладу нова потужна підстанція Дніпрогес — Донбас, що уможливила постачати дніпропетровську електроенергію промисловим підприємствам на відстані від Крайнього Рогу до Ростова.

Філія гідробудівництва Тонарства. У Києві нещодавно має бути

утворена Філія Всесоюзного гідробудівництва товариства. Завдання Філії — поширювати серед населення України гідробудівничі знання, а також провадити санітарно-гігієнічні роботи. До роботи у Філії, крім ажен, мають стати іхні Харкова, Одеси та Львова.

Одеська філармонія — сто років. У цьому році Одеська філармонія святкує свій роковини відкриття Філармонії — поширювати серед населення України гідробудівничі знання, а також провадити санітарно-гігієнічні роботи. До роботи у Філії, крім ажен, мають стати іхні Харкова, Одеси та Львова.

Юлій академіка Булаховського. 21 травня в конференц-залі Академії Наук УРСР відбулися ішнування академіка Булаховського а нагоди 60-х роковин а дня його народження. З доповідями про наукову діяльність кандидата виступили академік Ігута та О. Білецький.

Нам'яті Аалшера Навої. 22 травня в Києві відбулися урочисті збори, присвячені 500 роковинам уродженця міста Аалшера Навої. З доповіддю про життя і творчість поета виступив Микола Бажан.

Екзамені та іспити. 20 травня в усіх середніх школах України почалися державні екзамені та перевірні іспити.

Львівські випускники. Останніми днями для випускників м. Львова широко відчинилися двері місцевих вишів. В університеті, а сільсько-господарському та медичному інститутах відбуваються зустрічі випускників з викладачами, що знайомлять їх з учбовими програмами своїх вишів.

На полях України. На 20 травня посів іржавих в Україні виконано на 92,2%. Зернових ці весни посіано на 1 мільйон гектарів більше, ніж торі, цукрового буряку — на 173 тисячі гектарів. Стан хлібів нагадує добрий. Жито в південних областях України досягає 100—130 сантиметрів заввишки. В Запорізькій, Херсонській, Ізмайльській та Закарпатській областях почали косити сіна.

Фрукти нового прожарю. В магазинах Дніпропетровська, Херсону та Нікополя з'явилися ранні фрукти нового прожарю.

Кельський міст через Райн відбудовано (Дена)

Жидівське спято в Мюнхені

МЮНХЕН (Дена). З нагоди проголошення держави Ізраїль в Німечкому музеї відбувся урочистий акт усіх жидівських об'єднань американської зони. В рамках урочистостей оголошено про об'яву усіх жидів, здатних носити зброю, власти свій внесок до справи оборони Палестини.

Інформація й особисті зв'язки

Наша преса останніх місяців вивулає стало потребу налагодження української інформаційної пентрації для позаукраїнського світу. Справа ясна, потреба коневна, бо ми тогіймо напередодні зудару двох світів, західного із східним. В тогій зударі буде вирішуватися і доля України. Рівнобіжно з тим всі тверджують, що концепція самостійної української держави непорозуміння в світі, особливо в тих колах, що рішають про долю світу. Ми мусимо протидіяти.

У нас значинно зважалося вину до всі наші невдачі на нашу внутрішню неконсолідованість. Це очевидно, але лише частково. Парня непорозуміння, групи і егоїзми ажен і серед інших народів, а зокрема серед емігрантів всіх народів. Головна мета для всіх ажен: самостійна українська держава. Нашня протиріччями являється в нашому середовищі тільки п'ята колона, аніто група людей українського походження, але російського націоналізму. Вона стоїть поза рамками нашої співлоти. П'ята колона нельського напрямку сьогодні розвужена, страшила орієнтацію. Бо зовує викликає, що Польща не склала історичного іспиту і сама стоїть перед питанням, на кого іх спертися — на Німеччину чи Росію. Давко важливу роллю, як неконсолідованість серед нас, грає неінформованість світу про нас і Україну, зокрема неінформованість тих чинників світу, що рішають про його долю.

Освідомленість людських мас світу відіграє пірадику роллю. Нелько досі в Америці було виважено, що пі року тому щось ко-до 50% американців нічого не чули про план Маршалла, а для місяці тому вже 30% і т. ін. Коли ж в Америці не інтересуються до, за що іа доводиться платити,

то не можна вимагати, щоб вони інтересувались якоюсь невідомою для них українською справою. На тому справа не терпить, натомість керівні круги всі без винятку мусять бути поінформовані про Україну і її стремління.

Світ ініі думає, що українці — не советський народ. Світ прихильно думати категоріями державних кордонів, а не національних. Доки світ не побачить на географічній карті українську державу, позначену якоюсь іншою фарбою як Росія, лоті він все буде думати по-старому. Це дрібничка і до того комічна, але, на жаль, вона де. Світ рахується лише з доконаними фактами. Отже нам треба апелювати до тих, що ті справи рішають, що міняють і кордони і фарбу земель на картах, а не до тих, що беруть доконані факти такими, як вони є. Доконані факти мають більшу переконливу силу, як всякі, навіть найбільше обгрунтовані, аргументи теоретичного порядку.

Висновки, які ми робимо щодо інформаційної централі, правильні, але діло не продумане до кінця. Двациллітня практика праці на чужині показує, що діяльність інформаційних осередків на чужині — не лише невеличка частинка того, що потрібно робити. Праця таких бюр зводиться до друку меншої чи більшої кількості брошур і газет, одним словом, до продукції задрукованого паперу, який поширюється в маси. Те саме робить кожна солідна фірма своїми рекламними бюрами, а різні установи пресоюніми бюрами. Інформації пі йдуть між тих, що звичайно виконують роллю керівних чинників. Керівні чинники не мають часу на студії задрукованого паперу. Читати іх найбільше іхні реферати і, залежно від особистих симпатій чи ан-

типатій до справи, іх використовують. Дальший хід діла залежить від наставлення до справи самого керівника. Довголітня практика показує, що таке ставлення української інформаційної діяльності на чужині катастрофічно відбилося на нашому положенні в другій світовій війні. Лише інформаційна діяльність емігрантів серед найкращих державних кругів, а не серед маси, може корегувати або і міняти великі політичні концепції.

Проти нас працюють ті, що мають Україну в руках і природно, не хотять її випустити з рук. Національно-державний егоїзм змушує іх тримати в руках Україну навіть тоді, коли б проти того були всі можливі аргументи, але без збройної сили. В запасній камері національно-державних аргументів все знайдеться щось, що витягася як контраргумент, що де так само, як і аргумент. «Час» правильно пише, що проти нас працюють росіяни і іхні прихильники в усьому світі. Росіяни керують російськими національними інтересами і інформують своїх хлібодарів так, як це вигідно для Росії, якої патріотами вони є. За тими інформаціями все те, що лежить за польсько-румунським кордоном — Росія, заселена російськими чи пак советським народом, який зве себе великоруським, українським чи білоруським, залежно від назви території. Визвольні прагнення тих народів заперечуються, в кожному разі знецінюються іх політичне значення. Західні політичні кола, без власних поглядів на ті справи, дуже легко приймають такі іспі і прості формули і згідно з ними діють. Кажуть, що на інформаційне бюро потрібний понадпартийний координаційний осередок і гроші тощо.

Все це правильно, але ж закордонна практика каже, що найбільш дієвою інформацією на чужині, в керівних колах світу, є інформація особисті за позичку

особистих зв'язків, втримання приятельських взаємин, постачання не пропагандивно-інформаційного матеріалу, а солідних праць літературних, мистецьких і політичних, залежно від того, хто з чужинців до чого виявляє слабкість і т. ін. Коли в нас і теоретично і практично розроблена справа інформаційних бюр, тобто масової інформації, то в росіяни та в поліків та ділянка, як менше важлива, заведбана. Головні ватиски вони кладуть на особисті інформації і зв'язки в керівних колах світу, а не серед маси людей. Наші неуспіхи і іхні успіхи вказують на наші помилки в минулому.

Що може зробити еміграція для батьківщини, відно от хочіа з такого факту: В Німеччині жило багато російської еміграції. До неї належали і батійські німці, відомі під назвою «батійських баронів». Вони зуміли влізти в німеське міністерство закордонних справ та в ішні уряди. При тому значна іх частина, хоч німеського роду, була більшими російськими патріотами, як ішніми росіянами. З ними підтримували тісні особисті контакти російська еліта на еміграції. Мова не про вибраніх тих чи ішних способів провідників російських організацій і груп, а про дійсну еліту еміграції, духову і матеріальну, церковну і світську, без будь-яких офіційних посал. Ота духова російська еліта багато спричинилася до врятування в 1941 р. СРСР перед німцями.

Був у Німеччині такий міністер Розенберг, що його повила в Нюрнбергу, сам а батійських німців. Його оточували батійські барони і за іх посередництвом російське еміграції. Вони підсознали йому ідеї, які в основному були спрямовані на вдержання неподальності російської імперії, пропонуючи імперію як ішній до послуг Німеччині, а не проздріб, як то думалося загально. Замість зробити ставку на визволення неоросійських

народів з-під ярма Москви і виграти війну, німці за намовою російської еміграції пішли на концепцію опанування цілої Росії і програли війну. Сьогодні всім ясно, що німеська політика відносно Сходу була кардинальною помилкою. Сьогодні також всім ясно, що Росія задилює своє існування нині діяльності російської еміграції й інформаційним, що іх просоувало в найвищі німеські кола. Українська доводина інформації так далеко не синула і наслідки-програма нагоди визволення з-під московського ярма. Нічого не помогло те, що майже пересічний німць чув щось про Україну, читав наші статті в німеській пресі і т. ін.

Таких фактів можна б навести багато більше, з різних держав світу. Російська еміграція робить те саме й сьогодні. Вона лише малу увагу звертає на масову інформацію, а натомість її представники інформують керівні чинники світу про справи сходу Європи чи при обіді, чи в дорозі, на вечері, при сльнній випа чи в оперній ложі, коротко і ясно, а не доведеними брошурами, яких нема часу читати. Вони з'єднують собі довір'я тих чинників, які напочатку переаірюють дані, а підтак вірять їм вже без перевірки іх. З руки російської еміграції виходить і «звичні» східні справи, що радять українцям вести себе так, як ведуть себе, шпр., шотландці в Англії. Найновіший успіх такої інформаційної діяльності перед нами. Преса каже, що концепція федеральної пососетської Росії в старих можах приємлива для американців. А кожен з нас розуміє, як вона дуже некорисна для України.

На що діяльність інформаційної діяльності треба звернути увагу. Про ті справи не пишеться і не говориться голосно, іх робиться і пасадих такої роботи відчуватися. Це був би повний злочинний вививок з досвіду минулих часів.

І. М. СЕЛЕНКО

23 травня 1938 р. в м. Роттердамі (Голландія) від рук підступного ворога загинув сл. пам. Євген КОНОВАЛЕЦЬ, командир осадного корпусу військ УНР; пізніше основоположник УВО та ОУН.

25 травня 1926 р. в Парижі з намови того ж ворога, застрелено Симона ПЕТЛЮРУ, головного отамана військ УНР, великого Будівничого Української Народної Республіки.

В українській національній революції стала велика містерія, з поміччю Бога сталося чудо, таке, яке стається лише на святій Літургії, коли з хліба й вина твориться — тіло і кров Христові. Такі в нас з сирій етнографічної маси створилися українська нація.

В цей день смерті Петлюри слід було б відкинути всі партійні полеміки і дискусії та підійти до обговорення і оцінки подій і фактів революції об'єктивно, маючи на оці — і величність успіхів наших і ту тяжку Голготу, якою викупив наш парі своє Воскресіння.

„Удосвіта встав я,
Темно ще на дворі.
Де-не-де по хатах
Ясне світло сніє...“

Тех можемо за словами поета хіба найкраще уявити образ України 1917 і далі до революційних років. Бо й справді: темно було між людьми і в душах людських. Міста були русифіковані, села вправді мало були зачеплені цим процесом, та й не могли бути русифіковані, бо були... неграмотні. Отже, ми ставили тоді майже дослівно нашу неграмотних селян, або етнографічну масу.

Та обставина, що „де-не-де по хатах ясне світло“, тобто, що де-не-де траплялись національно свідомі одиниці — тільки ще більше підкреслювала загальну темряву, загальну неспілку міст.

Відсутність української національної свідомості не значить, що взагалі ніякої свідомості не було. Природа не терпить порожнечі. Місто, інтелігенція і навіть верхівка села — жили загальноімперськими інтересами, зокрема інтелігенція, яка в більшості була не тільки опозиційна до царського режиму, але соціалістична і навіть революційна — ця інтелігенція була не тільки національно індивідуальна, байдужа до життєвих питань нації, але по суті плала в фарватері російської національної політики, російської культури.

Для повноти картини додаймо, що єдина українська щоденна газета „Радя“, яка виходила у Києві, була вже першого дня війни закрита. Царський уряд скористався війною, щоб примусити українців зовсім замовкнути у себе вдома, та пішов походом на Галичину, щоб знищити там, як тоді казали, „коріння македонства“.

Отже вже три роки тяглася світова війна, тяжка війна, яка мала напруження сил цілої імперії; війна, що приносила Росії поразку за поразкою і крайрозхитала урядовий апарат царського самодержав'я.

За таких умов не дивно, що вистачило повстання двох полків у Петербурзі, щоб з того розторілася пожежа великої російської революції. В лютому 1917 року й було повалено царське самодержав'я. Коли зважимо, що в західній Європі остання буржуазна революція була в 1848 році, то бачимо, що революція в Росії запізнилася майже на ціле століття, а це не могло не відбитися на її характері.

Уже на самих початках Лютневої революції 1917 року помітний був відмінний її характер на Україні. Оці волюнтаризм, про які ми згадали на початку, оті „ясні світла“ немов дістали національного й почали все ясніше і ясніше горіти, до них долучались нові світла — аж нарешті вся Україна запалала вогнем національної революції...

Утворилася нова симбіоз двох революцій — соціальної і національної, які — то йшли рівнобіжно, то взаємно переплітались, немов доповнюючи одна одну, то знов поборювали одна одну, воюючи між собою за душу і серце тих селян мас, того ж українського народу.

„Яка краса — відродження країни!“ — гукав захоплено наш поет Олесь. І справді — наш народ відродився чи не найкраще

П. КОТОВИЧ

ВОСКРЕСІННЯ І ГОЛГОТА

(В річницю трагічної смерті С. Петлюри)

з-поміж усіх народів, бо встав немов велетень з довгорічного сну, відродився немов фенікс з попілу. І було б справді так, як передбачав великий наш Франко, що народ наш, мов той хазіш домовитий,

оглянувся б по хаті і зробив би в ній відроджений порадок, завіз би зал — собі на користь, сусідам на радість, а може й заздрість... А коли цього пошко не сталося, то винен тут по наш народ і не тодішній

його провід, а винна та сила, що постала на руїнах царської Росії та сила, яка до сьогодні несе людоураганство, хаос, руїну і безнадію в цілий світ, і з якою муситимуть впоратися світові сили демократії, ладу й гуманності...

Сталося одначе те, чого найбільше боявся Шевченко: „в огні Воля, окрадена, збіднялась...“ Та проте той період, про який ми згадуємо, був справді Великоднем України, повним чарівних дзвонів, весня пробудження. Наша національна революція уклалася поетом мов та Наречена, перед приходом якої слід широко відчинити ворота... Блакитні наших прапорів — суверенітета з блакиттю українського неба.

У цьому змагу, у цьому візному пориві нікого не скуповалося, нікого не змушувалося: „Хто охоту має, най йде з нами“ — не була ніяка ніяка воля. Безбожництву, бляхирству, отому „Крої Ватка, Бога несподівано було віру в Бога, в правду, в справедливість.“ „Нам допоможе святий Юрій, ще й Пречиста Мати“ — не тільки співали, але й на прапорах своїх виписували наші козаки.

Була віра, була певність в перемогу. І вона не завела нас: ми таки перемогли! Ажж не ми наслідували Жовтневу революцію, а (скажімо для прикладу) Скрипник пішов слідами нашої національної революції. Та хіба тільки Скрипник? Багато було їх і між тими сотнями, тисячами, що поперіли в Соловках і Сибіру, мучилися по тюрмах, вмирали в Колімах і Біломорських каналах. Вони ж були і між мільйонами тих, що пережили жахливий „побісідат голоду“ 1933 року... Наша відродилася! Трагедія тільки в тому, що треба було у свій час пожертвувати може 200.000 людей, зате збереглися б мільйони людських істот, і то цнгу нації...

„Дивлючись на всіх Вас тут, пригадую і пізною не одне ім'я й обличчя тих людей, з якими мені пощастило почати працю і боротьбу за волю України. В тому тяжкому стані, в якому перебуває Українська армія в цю хвилину, може, декому закрадається думка — чи не пора, мовляв, нам сказати: „Не тратьте, куме, сили, спусткайтеся на дно“. Немає більшої помилки, коли б хтось з нас так думав. Чи ми своєю боротьбою здобули для України щонебудь? Так, наша боротьба в історії українського народу буде записана золотими буквами.

„Ми вступили на арену історії тоді, коли увесь світ не знав, що таке Україна. Ніхто не хотів її визнати як самостійну державу, ніхто не вважав нашого народу за окрему націю. Єдино боротьбою, упертою і безкомпромісовою, ми показали світові, що Україна є, що її народ живе й бореться за своє право, за свою свободу й державну незалежність!“

Ті, що легковажили наш рух, тепер побачили, що ми така сила, якої не можна не брати під увагу.

Самі російські більшовики устами Леніна заявляють, що тільки через боротьбу з Україною, більшовизм не дійшов до Західної Європи.

Признаймося без гордості і без зайвої скромності, що за час нашої дворічної боротьби ми створили Українську Націю яка й надалі активно боротиметься за свої права, за права самостійно і ні від кого незалежно порядкувати на своїй землі!“

[З промови Симона Петлюри 26 листопада 1919 року в так зв. „Трикутнику смерті“.]

„Не забуваймо про меч, учимося міцніше тримати його в руках, а одночасно дбаймо про підживлення нацією моральних елементів її буття — творчої любові до Батьківщини, сторожкості до ворога та помсти за кривди, заподіяні нам, — в симбіозі яких знайдемо вірний шлях до звільнення і програму для будівництва!“

Симон Петлюра.

Леонід ПОЛТАВА

Безсмертя народу

Чом не спиняться люди?
Чом не вальцється мури?
Чом ти, сонце високе,
В небесах майорить? —
Це ж сьогодні гарний
Крої Петлюра
Підняв байдужий Париж.

О, не в'їтера куля
Влучила у нього.
То влучила гармати
З бідиць Кремля —
В груди, в серце
Найбільшого стержня
Українського корабля.

Прозвучала — і аґасла,
І не сталося смерті.
Тільки прапор пладобий
Піднявся в блакиті:
Честі тому,
Хто ніколи не може умерти,
Бо народжений сам
Воскресати!

Не спинються люди
І не вальцється мури,
І в крілі їх сонця
Ув оновлений день
Іде налетом гордо
Симон Петлюра —
То безсмертя народу їде!

дуже багато робилося, свідомо підготувалися історичної ваги події і з подивуваним темпом вироблялися в життя. Для прикладу: в кінці лютого (за ст. ст.) почалася революція в Петербурзі, а вже 20 березня в Києві утворилася Українська Центральна Рада, отже за один місяць українські політичні організації договорилися і створили політичну репрезентацию. Дальший приклад революційного темпу: 7 квітня 1917 року Українська Центральна Рада офіційно себе проголосила, а вже 19-22 квітня відбувається в Києві 1-й Всеукраїнський Національний Конгрес...

Почалося, словом, з брошури Грушевського „Хто такі українці і чого вони хочуть“ — бо народна маса була зовсім невідома — а кінчилося IV Універсалом, проголошенням повної самостійності України.

Протягом 1918-20 рр. точиться певниша боротьба зі зброєю в руках. На її чолі увесь час бачимо Симона Петлюру, цього невтопного організатора й трибуна українського воїнства. В добу Директорії УНР — Петлюра фактично очолює всю українську революцію, і весь наш рух не лаше порогами, але й своїм отождествленням з його ім'ям. При чім, і не треба з притиском накреслити, робиться не якось „само собою“, без свідомого задуму і робиться не в добу підкресленого демократизму, коли вождівство ще не було відоме в Україні, ба, не увійшло ще в моду і в Європі.

Петлюру вишесла натуру ота всеперемагача українська народна стихія, вона його коронувала. І Петлюра прийняв несподіване обрання, очолив свій народ і через перемогу та часові поразки він його до остаточного тріумфу.

Навіть в далекому Парижі, на тимчасовому вигнанні, він був небезпечний ворогові. І ворог нісся до скритого бачення, який вільно революційними пострілами обивав Головного Отамана.

Не стало Петлюри між живими. Відійшов у небуття Петлюра тілесний, смертний. Лашався проте Петлюрин дух та ідея, лашався Петлюра безсмертний...

Ми маємо довершити те, чого не пощастило нашим попередникам. А для цього мусимо всі, як один, стати під українські прапори, саме під ті прапори, під якими нація відродилася після століть московської неволі. А були це прапори: свободи, демократії, соціальної і національної справедливості, правди, реалістичної толеранції України — незалежності, соборності, всім її громадянам — воля і демократична права.

ЧЕРЕЗ ЗЕМЛЮ І ЛЮБОВ — ДО БАТЬКІВЩИНИ

Василь Стефаник, що виступив на літературній ниві кругло 50 років тому, «селянський» не тільки з уваги на тематику, але й тому, що все своє життя був — ми б сказали — психологічним селянином, думав і відчував по-селянському. Його творчий процес ставався через те позитивно простим, зате сягав до рідко доступної глибини та сили виразу. Письменник не відтворював спостережених фактів — він переживав їх повторно, маючи надзвичайний дар втілювати у своїй персонажі. Стефаників герой — людина, що й, здається, могла доторкнутися, а кожне її слово й кожний рух, дарма що такі суворо обмежені, повні притаманного змісту, так що до них можна додавати обширні наукові коментарі.

З такою майстерністю поста і з акуратністю знавця-психолога зна-

лював Стефаник хід незвичайно шкального психологічного процесу, що його завершує в надрах селянської душі народження української національної свідомості. Український селянин вирошує свої патріотичні почуття на базі пернісного, вихованого тисячолітними хліборобського інстинкту, якого основним показником є любов до землі. Він любить свій чорнозем, що годує його рід і, хоч забирає в нього силу, дає йому стада та стогни та «повну хату і дітей і внуків, що регочуться, як срібні дзвонички і червопюти, як калина». («Вона — земля»). Він розуміє, що не мати своєї ниви — не наймитські заводи, занепад роду або добровільне вигнання в чужину і глушину, в заморські країни, на які пів століття тому не дивились так рожево, як тепер. Перебуваючи в сіль-

ському оточенні, Стефаник не міг не бачити тяжкої боротьби безземельного селянина за існування, за годе життя, його розпачу і польового заманання. Досить згадати повість «Осінь», де недовольство життям таке велике, що смерть вважається визволенням від голоду й холоду. Крик огірчення й болю роздертої душі лунає з сторінок повісті «Камінний хрест», де Іван Дідух, прислужуваний силами, виїжджає за море на нове поселення. Спираючись на потки суму, розпачу й безнадії, чамало критиків принахили називати Стефаника «співцем селянського гора», хоч він скорше «співець бунту і протесту».

Але історія несе нові події, що громом грукоту на українську землю. «Хто пего чесу в нас не видів, тому Бог, видко, ласки не влінив», — характеризує автор цей злам словами свого героя, діда Грия. У гуркоті гармат підходить нова доба, і її палання позначається великою зміною в світовідчужанні селянина. Він починає розуміти, що свою землю він мусить боронити не тільки як індивідуальний власник (це йому не під силу), але й як член збіроти, що носить назву «Україна». Він не фітолог, щоб пригадувати назви повою паплю. Він не філософ, чи вчора називав себе українцем, чи русином, чи просто мужиком. В слові «Україна» він відчуває щось своє власне, споконвіку рідне і сприймає його органічно як лозунг нової доби, що шумить над його оселею.

Андрій, старший син капітального Максима, героя «Синів», підіймає шаблюю груди землі та й каже батькові: «Оце Україна, а тут — справля шаблюю у груди — отут її кров». Це дальший етап у процесі

кристалізації нового поняття. Молоде покоління, таке чутливе на нові течії доби, вчить устами Андрія своїх затурканих недолю батьків основної «хлорської» правди: як довго народ як позитивна єдність перебуватиме в неволі, так довго селянство, як суспільна єдність, не буде справжнім паном своєї землі. Максим приймає цю правду, яко обвалення, він віддав визвольній боротьбі ще й другого сина, бо знає, що за неї варто заплатити найвищу ціну: життя. Таким чином з землі, як конкретного геологічного господарського поняття виростає абстрактне поняття землі — батьківщини.

Чому старше покоління (Максим) так легко збагнуло цю правду? До неї воно доходить через любов і довір'я до своїх дітей. Тут діє родова солідарність. Стефаник показує цей психологічний рух від національної несвідомості до патріотичного пробудження гетьмано просто, логічно й правдиво. Не тільки Максим, але й Марія й Лазар і його дружина («Роса») визнавали Україну, бо полюбили все те, що полюбило серце їх дітей і внуків.

«Ві, відай, ті, що мої сини вас люблять... українці», — відзивається Марія до козаків у ворожій уніформі, під якою вона вгадала рідну душу. Материнський біль, перетворившись у біль патріотичний як вищий благородніший ступінь, розбудив соборницький почуття. Тому всі вишесказані персонажі з Стефаникових творів не випадково перегукуються з Шевченковими героями — Марією та Ахилловою матір'ю («Неофіти»), висловлюючи одну й ту саму життєву правду, що ідея стає близькою й сприйнятливою старшому поколінню через посвяти молодих.

Герої Стефаника мають ще й ту цінність, що вони не надумані, ні не зліплені з окремих типів, але живі люди, родичі та близькі знайомі автора. Їх образи — сама життєва правда, перенесена живцем на папір силою непересічного таланту. Так ми й бачимо очраованого

Франком діда Грия (Запаретока), що став символом беззастрешної досвідченої вірності ідеї. Він збагнув її та прийняв до свого серця з такою неофітською вірою та неохитною неспішністю, що їх міг би йому позарити не один патентований патріот. Селянські матері позитивних в'язнів, замість проливання безсильної слюзи над своєю й дитячою недолею, здобуваються на нечувану «сміливість»: на майбутні повітові міста вони прилюдно демонструють проти утисків поль-

Треба нам усім не тільки розуміти, але й здійснити будову українського світу не від поверху, але від підвалин. Треба будувати його в душах і серцях української дитини. Тільки в цей спосіб властиво підняти ку нашого храму, храму українського мистецтва, храму культури, храму держави.

З П-го а'аду ОНДЛ.

ської влади («Дурні баби»). З того погляду новелі Стефаника мають вагність історичних документів. Вони — авторитетні матеріали для дослідника розвитку громадської думки в Західній Україні між двома світовими війнами.

Стефаник залишив нам щільне ствердження: процес поширення національної свідомості серед української суспільності на її вузлий батьківщині сягнув уже до самого кореня. Він оволодів душею тієї верстви, що вважається основою й хребтом народу. Вирвавшись раз із сумерків політично-національної сліпоты, ця маса вийшла на шлях твердої боротьби за свої права і тим непомірно збільшила риди борців за суспільну і національну справедливість. Вона зрозуміла слова старого Семена («Воля-земля»), що Бог благословить оборонців рідної землі і на шибениці.

Р. ЗАВАДОВИЧ

Пам'ятка Симона Петлюри в Парижі 1926 р.

Н. ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО

Хмельниччина

Переяславська угода та союз
України з Москвою

В Переяславі на початку січня 1654 року зустрілися послы від царя — боярин Бутурлін та околиций Лопухін з гетьманом Богданом Хмельницьким з старшиною. Після таємних нарад, 8 (18) січня відбулася офіційна Рада, на якій вступили гетьман з старшиною з одного боку та послы царський — з другого. Тут вже стався гострий конфлікт, який показав, що обидві сторони по-різному розуміють сенс події. Хмельницький та старшина вимагали, щоб послы присягнули від царя в тому, що Москва боронитиме Україну від Польщі та не порушуватиме прав станів України. Послы відмовилися присягати, мотивуючи тим, що слово царя ніхто не змусить зберігати. Після довгих суперечок Богдан Хмельницький погодився на те, що присягу складає лише українська старшина. Відмовившись Бутурлін дати й письмову декларацію про те, що права України залишаться незмінними. Непорозуміння розпочалося негайно: Бутурлін вимагав, щоб присягу приносило все населення України, тоді як Хмельницький вважав, що він, як голова держави, приніс присягу за все населення. Проте, послы царя поклали на всіх Українців обов'язок до присяги.

У Києві сталося знов непорозуміння: митрополит Сильвестр Косів відмовився присягати сам і заборонив духовенству. Були протести й в інших містах: відмовилися присягати полк. Іван Богун, Іван Сірко, полк уланський, бранцівський, міщани Червоної тощо.

У Москві сказали, що було й підписано договір між Москвою та Україною з 11 пунктів, головний з яких зберігався шістьма Українцями за Запорізьким договором;

прилучаються до України; цар хотів приєднати їх до Москви і протестував проти заведення українських порядків на цих землях.

Друга армія польська під проводом Стефана Чарнецького вирушила на Україну; Чарнецький з виключною жорстокістю нищив населення міст і сіл. Він сам писав королеві, що за рік знищив 50 міст, 1000 церков, 100.000 людей уведено татарями в Крим. В січні 1655 року Богдан Хмельницький виступив проти поляків спільно з московським воєводою П. Шереметевим і дав вісний бій під Дришполем на Київщині. Населення виявляло героїзм в боротьбі, палали села, міста Квітуча Україна перетворювалася на пустелю.

Хмельницький бачив, що допомога Москви незначна, що країна руйнується, населення її забирало в полон до Криму. Він знов почав шукати надійніших союзників, поновив стосунки з Юрієм Ракочі, Туреччиною, навізав зв'язки з Швецією та Бранденбургом, і склав план спільних дій проти Польщі. Король Карл X Густав оголосив війну Польщі, а Хмельницький з українським військом та Бутурлін з московським вирушили на Галичину, обложили Львів. Хмельницький уявляв не став брати Львова і задовольнявся окупом, який передав Бутурліну; московські воєводи вимагали, щоб всі завоєвані міста присягали Москві, а Хмельницький хотів занебитися цього для Львова.

Те, що відносини між Україною та Москвою неувалися, стало широко відомо: і король Ян-Казимир звернувся до Богдана Хмельницького з листом, в якому пропонував злучитися знов з Польщею й розірвати з Москвою. Хмельницький поставив умовою передачу йому всієї «Руси» з Володимиром, Львовом, Ярославом та Перемишлем.

Шведські війська посувалися все далі. Зайняли Велику Польщу, Варшаву, Краків, українські війська зайняли Білорусь, а населення й

охоче приймало український протекторат і не хотіло миритися з москалями.

За таких умов, шукаючи союзників, Польща звернулася до Москви. Вона обіцяла обрати царя Олексія королем Польщі в разі смерті Яна-Казимира, а Москва зобов'язувалася обороняти Польщу від Швеції. В травні 1656 року Москва оголосила війну Швеції. В серпні 1656 року у Вільні зібрався посей від Польщі та Москви для обговорення умов миру за посередництва Австрії. Українських делегатів не було допущено на раду. Віленський договір показав, що з Москви не буде надійного союзника.

Богдан Хмельницький починає далекосилі політичні заходи. Перш за все він скликає 212.1656 року раду, або сейм в Чигирині, де всі присутні полковники, освободили й сотники склали собі присягу на вірність Україні, на те, що вони боронитимуть її від ворога. Богдан Хмельницький складає коаліцію держав проти Польщі: Швеція, Бранденбург, Семигород, Молдавія, Волощина та Литва приєдналися до України; кінцевою метою коаліції був поділ Польщі: Україна діставала Галичину і Білу Русь; Швеція — Помор'я, Західню Прусію, Курляндію, Фінляндію, воєводство Псковське й Мазовське та частину Литви; Бранденбург — Познань, Каліш та Ленчино; Семигород — Малопольщу й Краків; Литва робилася самостійною державою в межах земель Віленського, Торського та Новогрудського воєводств. На початку 1657 року проект цього договору привезено було шведським посольством до Чигирини, але Богдан Хмельницький не погодився на домагання шведського короля захистити Західню Україну. Почалися переговори. Нарешті Швеція погодилася на передачу Україні всіх українських земель і в червні 1657 року знов приїхали послы від Швеції до Чигирини вже з виправданим текстом.

Коаліція розпочала наступ на

Польщу: великі сили Юрія П Ракочі перейшли в січні 1657 року Карпати й окупували Галичину. До Галичини вирушив корпус під командою київського полковника Антона Ждановича і коло Перемисля приєднався до військ Ракочі. Жданович зайняв Берестя, і підписана шляхта просила прийняти Північну до Української держави. Волинська шляхта просила протекторату гетьмана. Того ж просили й деякі магнати. Разом з Ракочі та Ждановичем наступали на Польщу шведи. Це був кульмінаційний момент в правліні Богдана Хмельницького. В квітні 1657 року на радзі було обрано сина Богдана Хмельницького Юрія наступником Богдана Хмельницького на гетьманстві.

Проте почалася реакція. За проханням Польщі, імператор звернувся до Богдана Хмельницького з пропозицією посередництва в мирних переговорах з Польщею, але з того нічого невийшло. Тоді Польща складала союз з Данією, яка напала на Швецію; в наслідок того шведські війська покинули Польщу. На допомогу полякам прийшли австрійські війська та татари. Москва встала до українського війська, яке перебувало в Польщі, а також того, яке під командою гетьманача Юрія йшло на допомогу Ждановичу, агентів, які поклали агітацію проти гетьмана. В полях почався бунт, вони вимагали повернення додому. Там часом військо Юрія Ракочі було розбите поляками та татарами.

Вістка про поразку Ракочі та бунт у війську дійшла до Богдана Хмельницького, коли він був вважно хворий; він не витримав удару і його розбив паралич. 27 липня (9 серпня) 1657 року він упокоївся.

Смерть Богдана Хмельницького була страшною катастрофою для України. Вона застала Україну на роздоріжжі, на шляху до рідного союзу з Москвою, на чолі якої

(Далі на 5-й стор.)

3 українського життя

МІЖ МОЛОДИМИ

ХРОНІКА

Три дні в бунт між молодими. Дня 15, 16, 18 травня п. р. відбулися в ОС-камерні на Фрайматі ідеологічний Конгрес української академічної молоді.

Україна в авангарді нових ідей — д-р. Володимир Янів, «Сучасність і ідеї» — студ. Гусак, «Християнський світогляд і академічне середовище» — м-р. Євген Перейма, «Сучасна функція українського студентства на тлі історичного розвитку» — д-р. Марко Антонович, «Ідеалістичний світогляд як притаманна риса української нації» — проф. О. Кульчицький, «Проблеми матеріалізму» — проф. Бобровський, «Проблеми науки і наше суспільне життя» — студ. Євген Бобківський, «Кристалізація духовного обличчя української молоді під впливом» — доп. Петро Голубенко, «Християнський соціалізм» — доп. Юрій Студинський, «Ідеологічні закладки українського студентства» — д-р. Володимир Білинський — ось етапи конгресової праці тих трьох днів.

Майже два дні йшов важкий бій за душу і матерію, чи інше за ідеалізм і матеріалізм, аж вранці вранці другого дня зрозуміли, що в дуже серйозній і поважній місії думок між націоналістами, католиками і соціалістами. Дискусія затягувалася глибоко за ніч. Третій день до полудня був присвячений підсумковій молоді, де вкрити домінуюча постать Хмельницького і саме речі його смерті пошанували принаймні мовчанням та вставанням з місця. Реф. доп. Голубенко розвивав широку картину, але, на жаль, не дотримав пропорції і через брак часу не міг підняти дуже важких частин пілого і так більше як двогодинного реферату. Але не пропав, бо організаційний комітет Конгресу рішив твердо вилати всі реферати друком. Повний блискучий, французький езеганзі був реферат доп. Студинського.

Два тижні реферати були зроблені студентами; інші випрацювали професори, доценти, доктори і магістри. Обидва молоді студенти вибили швидко і побідою, їхні реферати були утримані на високому культурному рівні. Прегарний оригінальний початковий формою був реферат д-ра Янова, речника ідеалізму. Важке завдання конкурувати з ним мали речники матеріалізму — студ. Бобківський та студ. Гусак. Цікавий, але трохи якийсь дивний, був реферат проф. Бобровського, симпатичний і повний пієтизму для минулих студентських поколінь д-ра Марка Антоновича. З молодечим запалом голосив проф. Кульчицький ідеалізм української нації. Працьовитий, але маложиттєвий був реферат м-ра Перейми.

Студенти кинулися громадно до

дискусії, мовчали, на жаль, студентки. Ритувала їхню честь Катря Кохно, що ставала відважно до бою. Студентство адало іспит передовсім своєю високою культурністю. Коти, на жаль, одна професор не поважно поставилися супроти одного референта, студента-соціаліста, то студент-націоналіст Варварів перший виступав в його обороні та прохав пана професора не знижувати поваги Конгресу. Панувала незвичайна толеранція, підчеркнуто, толеранція, а не релятивізм із своїх поглядів. Найбільш протилежні собі погляди виголосували явно і слухано, а зала уважно, поважно і спокійно їх слухала.

І мимовільно в моїй душі пригадалася картина із давніх літ. Рік 1900, велика зала у Львові наповнена студентами. Перший всеукраїнський студентський Конгрес. Є привиди, тихо шепчуть між собою, безіменні дельтати з Великої України. Сьогодні може бути сказати, один з них є навіть тут, у залі — це ректор Борис Мартос; є з зелені Буковини Осип Безпалко. Він не не академік, він студент, мабуть, 8-ї гімназії, класи. Він скінчив гімназійний, мундурчик, а ми одягнули його в «пиджак» убралася. Перший всеукраїнський студентський Конгрес, що має перший раз кинути великий клич Соборної Самостійної України. Картина трохи інша. В президії і в залі самі соціалісти, ще Львівні Цегельський, тоді соціаліст. В президії Конгресу Євген Косеняч, Володимир

Старосольський, Теофіл Мелет, Володимир Тенишський, секретаріат Дембровський і Іван Бондар, оба УНД-исти. Мало в залі УНД-истів. Між зібраними є ще два несоціалісти, два майбутні епістери — Боця і Яремко.

Сьогодні на Фрайматі повна зала націоналістів, а тільки малий гурток соціалістів і як тоді, 48 літ назад, була повна і прегарна толеранція, так і сьогодні.

Рід рефератів закінчив д-р Білинський. Дуже рішучий і критичний реферат. В ньому, між іншим, проголосив кінець протеклого періоду націоналізму і заявив, що почався новий, четвертий період.

В залі, серед бурливого оплеску, входить представник УПА, вприсотує привіт з Батьківщиною і повідомляє, що вона бажає собі погодити національний і соціальний моменти.

Спізнена пора. Не було ані дискусій по рефератах доцента Студинського і д-ра Білинського.

Д-р. Янів замикає Конгрес. Підкреслює радісні моменти Конгресу. Привітні пам'ятки розуміння і широти взаємно одні одного і шукають спільних шляхів. Конгрес не ухвалив ніяких резолюцій, але дав почин до утворення спільної бази не тільки на політичному полі. Зійшлася східна і західна молодь, зійшлися націоналісти, католики і соціалісти, щоб разом шукати шлях до спільної боротьби в одній лаві за Соборну Самостійну Україну. Цей ключ кладає тепер вся українська молодь.

Свин погодилася, черга на батьків.

Лев Ганкевич

По українській закордонній пресі

ПАРИЖ. Шаховим майстром Паризьку став українець Степан Попель зі Львова, відомий перекладач в численних змаганнях та автор віршів шахової теорії, здобувши перехідну частку за шахову майстерність цього світового міста.

БЕЛЬГІЯ. В Бельгії відбулася річна конференція міжнародної католицької допомогової організації для студентів «Пакс Романа», в якій взяли участь 125 делегатів з 30 країн. Присутній український представник навіз сідуючі цифри щодо кількості українських студентів в різних країнах: Німеччина — 2500, Австрія — 250, Бельгія — 60, Іспанія — 33, Франція — 25, Британія — 245, Швейцарія — 15, Голландія — 5, Італія — 35, Америка — 56. Загальне число всіх студентів різних національностей на еміграції — біля 12 000.

ФРАНЦІЯ. В міській травні часопис «Українець у Франції» проведе пресову кампанію з ціллю посилення моральної та матеріальної підтримки з боку українського населення Франції

свого єдиного українського тижневика в цій країні.

АМЕРИКА. Як повідомляє Нью-Йоркська «Свобода», американський відділ Наукового Товариства ім. Шевченка планує, першу в Нью-Йорку, після серії науково-популярних виступів. Ось теми декількох перших виступів: «Народне здоров'я в політичній розвинутої нації», «Слово о пошуку Ісуса Христа», «Атом та його сила» та інші. В інших містах просять ухвалити курси українознавства.

Комітет організації харчової допомоги скінцям при ЗУАДК містить в «Свободі» комунікат-звіт про свою діяльність за останні місяці. Із звіту видно, що в березні представничкові

Укр. Американського Допомогового Комітету в Німеччині було передано 150 тонн харчових продуктів на суму 90 000 доларів. Газета закликає громадянство прикласти всі сили, щоб ця допомога була постійна і не спадала нижче як 150 тонн місячно.

АНГЛІЯ. На вістку про те, що хворі українські полонені мусять покинути Англію та будуть передані українській громадській опіці, швидко за-реагували мешканці українських робітничих таборів в Англії. Згідно повідомлення «Укр. Думки» робітничі проведи грошову збірку для матеріальної допомоги нашим полоненим інвалідам та хворим.

3 матеріалів конференції інтелектуалів у Швейцарії

На конференції ДП-фахівців, встановленій ПКІРО в м. Гаут, Швейцарія, 26-30 квітня 1948 р. були присутні 6 жінок — інтелектуалок, а саме:

1. Аліс Асмус, естонка, протестантка, за фахом дентист. Працювала понад 20 років як дентист у рідній країні, тепер працює в одному з таборів ДП американської зони Німеччини.

2. Берта Ашнер, австрійка, римо-католичка, лікарка, яка працювала раніше асистентом в поліклініці м. Канн, тепер, як лікар обслуговує ДП в таборах Італії.

3. Любов Дражевська, українка, правознава, геолог. За фахом працювала на батьківщині. Тепер працює як перекладачка Центрального Українського Допомогового Комітету на американській зоні Німеччини та як журналістка в українській ДП-пресі.

4. Елена Еймантте, литовка, римо-католичка, бібліотечарка за фахом, на батьківщині була віцепрезидентом Університетської бібліотеки в м. Вілно, тепер керує бібліотекою Балтійського Університету англійській зоні Німеччини.

5. Марія Кенгіс, латвійка, лютеранка, фахівця у науках хатнього господарства та в асистент. На батьківщині протягом 15 років очолювала Об'єднання Жінок Фінляндії Хатнього Господарства, 20 років викладала в школі науки хатнього господарства. Тепер вона працює як референт суспільної опіки в одному таборі ДП в англійській зоні Німеччини.

6. Аліса Шер, латвійка, лютеранка,

В новому числі «Соборної України», що виходить у в-зі «Гранда» за редакцією проф. І. Борщака, знаходимо статтю Б. Крупицького «Східноєвропейські коаліції», третій розділ з праці М. Зеттльського про турецькі джерела до історії України, багато статей і заміток самого редактора про українських синахристів серед французьких вчених і письменників. В журналі заведено цікавий відділ: «Поліція архівар-бібліофіла». В цьому відділі відмічено й передруковано різні й маловідомі факти з історії нашої культури.

З життя табору «Галендорф». В англійській зоні на схід від Галендору, поблизу східного кордону, в дерев'яних бараках колишнього «остійського табору» працює український депісний табір «Гален-

дорф». Табір працює гостя своїм зовнішнім і внутрішнім порядком, організованістю і співпрацею всіх таборів.

Таборова Рада на чолі з д-ром Мелетом, Управа табору, обидві переклад, відділи працюють в повній контакт, допомагають один одному. Працює добре СУМ, театральна група під керів. артиста Михайла Талала, що ведає постановку п'єси В. Чкалова «Воскресіння», Кузьм Оса. Від видає аутентичний інформаційний бюлетень «Світло» (на швейцарській).

В останньому числі бюлетеня знаходимо згадку статтю О. Марока, присвячену 15 роковинам смерті М. Хмельницького, цікаві коментарі до пам'ятки «Радийська Україна» з 18. і 24 березня цього року, вісті з різних земель та хроніку з таборового життя.

Меморандум середньоевропейського федерального руху до європейського конгресу в Гаазі

З огляду на те, що на Європейському Конгресі в Гаазі з'явилися небезпечні тенденції для народів Середньо-Східної Європи з-поза ліній Керзона, федеральні клуби в Лондоні, Парижі і Римі, які заступають концепцію Межимор'я, звернулися до Європейського Конгресу в Гаазі з меморандумом, зі змісту якого подіємо наступне: «Європу можна з'єднати або як спільноту різних народів і різних людей, або як величезний табір. Бачимо, як наближається невідхильний удар двох сил, воюючих за об'єднання Європи і світу. Одна з тих сил впадає — друга перемагає. Немає ані найменших виглядів на компроміс або на тривалий поділ Європи на частину вільну і невільничу.

Географічно, культурно, політично і економічно Європа охоплює північ народів, що спільно належать до християнської цивілізації.

Частина Західної Європи дотепер уникнула трагічної долі, яка припала іншим народам Європи в наслідок Теграну, Ялти і Потсдаму. Практикуване тепер деякими

організаціями і одиницями вживання терміну «Європа» тільки для західної її частини криве в собі небезпеку для майбутнього світу.

Якщо Європа має бути об'єднана, як спільнота різних народів, мусять здобути свободу не тільки народи, які втратили її в наслідок останньої війни, але й ті народи, які й попередньо жили в ярмі антиєвропейської сили (наприклад, українці і білоруси).

Тільки після їхнього визволення з-під соювістсько-комуністичного ярма зможуть ті народи вислати своїх належно вибраних і уновнованих представників на наради різних народів. До того часу єдиними речниками цих народів можна вважати їхніх представників, які перебувають у вільному світі.

На нашу думку, Європа прийшла до становлення, в якому народні держави — етап на шляху її вікового історичного розвитку — вже організовано не задовольняють, інакше Європу треба будувати на основі регіонального федералізму.

Огляд польської преси

Польський орган про греко-католицьку церкву

Польський місячник, що виходить в Лондоні, «Пісгелонд польські» вважає, що насильна ліквідація греко-католицької церкви в Західній Україні є одним з найбільших релігійних злочинів Москви.

Автор статті І. Жилинський детально сприйняв над перебігом цієї ліквідації, відзначаючи в ній ролі о. Костельника. Подробиці зрештою відомі нашим читачам.

Східні границі Польщі та становлення Варшавського і Лондонського урядів

Західні кордони Польщі тепер є на Одрі та Лузичській Нісці. Ці землі без Дашіга мають 100 000 кв. км. і до війни там було 8 200 000 мешканців, а в тому числі біля 1 млн. поляків.

15 вересня 1946 р. на цих землях, т.зв., відісланих землях було 5 100 000 населення (в тому 856 000 німців, 992 000 польських тубільців, а решта польські осадники зі сходу).

В справі кордонів видав Варшавський уряд меморандум, в якому, спираючись на ухвали в Потсдамі, Ялті та Теграні, акцентує теперішні кордони на сході.

Інше становище зайняв Лондонський уряд. Він вважає, що східні землі мають належати до Польщі, бо їхнє відібрання є суперечним з найбільш життєвими інтересами Польської держави. Таке становище Лондонського уряду і справа польських кордонів на сході є, мовляв, найкращим доказом, що Варшавський уряд є тільки експозитурою Москви, а не урядом самостійної Польщі. Повернуті землі не можуть ні в якому разі бути компенсацією анексії польських східних земель.

ЛГ.

ВІДОЗВА

До всіх жінок - католичок світу!

Чи знаєте ви, що тисячі жінок і дітей, чоловіки в батьки яких загинули або на війні, або в концетраційних таборах, або заслані в Сибір, живуть тепер в таборах ДП в зруйнованій Європі, часом по 3-4 родини в одній кімнаті? Жодна країна не бере самітних жінок - імігранток з дітьми!

Чи знаєте ви, що в таборах живе чимало самітних старих жінок-інтелектуалок, які працювали все життя і які втратили тепер і родину, і рідну хату?

Жодна країна не бере жінок — спеціалісток старших ніж 45 років!

Чи знаєте ви, що деякі країни приймають до себе тільки молодих здорових чоловіків?

Чи знаєте ви, що деякі країни не бажають брати родини, в яких старі батьки й матері живуть разом з їх дорослими дітьми?

Такі методи іміграції означають людські права, суперечать всім закладам християнства.

Жінки світу! Допоможіть жертвам війни та несправедливості.

Простіть уряди ваших країн взяти участь у розміщенні біженських по-

(Далі на 6-й стор.)

Хмельниччина

(Закінчення з 4-ї стор.)

ліші європейських держав. Геній Великого Гетьмана допомагає йому стояти над усім його оточенням, і старшиною, народом. Під час важкої війни він перебудовував Україну на незалежну державу, повністю передаючи справи з рук аварійного запорозького козацтва європейським освіченим державним дітям: ближче коло дорадників Хмельницького складали Іван Виговський, генеральний писар (канцлер), генеральний суддя Іван Креховешський, шляхтич з Галичини, за останніх часів — Юрій Немиринч, правник та теолог, що вчився в Оксфорді, Кембріджі, Голландії, Парижі... Але над всіма стояв сам Богдан Хмельницький. Під час війни, під гуркіт гармат, в загравах пожеж, він перебудовував пригнічену польськими пануванням, зруйновану повстаннями Україну, з її «холодним» народом, як називали українців поляки, на могутню державу, з якою рахувалися наймогутніші держави Європи, і сам з ватажків повстання став «самодержцем» України, а мале місто Чигирин, свою постійну резиденцію — осередком, де вирішувалися світові справи, і куди приїздили послі могутніших держав.

В оцінці Хмельницького нерідко порівнюють його з Олівером Кромвеллем, його великим сучасником, реформатором Англії. Проте між ними велика різниця: Кромвель мав справу з готовою державою, яку він лише реформував. Богдан

Хмельницький, коли починав своє повстання, не мав нічого, крім розбурханого повстанням народного моря. І він створив струнку адміністрацію, дисципліноване військо, фінанси, державне господарство, новий соціальний лад, дипломатичні зв'язки з іншими державами, кадри дипломатів, адміністраторів, старшин. Створив той державний устрій, який пережив бурі «Руїни», громадянські війни, і російське панування XVIII ст. А коли налетіло гетьманство було ліквідоване Катериною II, депутати «Комісії для складення нових законів» року 1767 зазначили від імені України, що єдине, чого вона бажає — повернення того козацького устрою, який створив Богдан Хмельницький, а знищила Катерина II.

Богдан Хмельницький поновив державну традицію Великокнязівської доби і зв'язав в єдиний ланцюг державні прагнення далекого минулого з сучасними. X століття з XX, 1648 рік — з 1918 роком, коли знов ожила державна традиція України.

Жадна доба історії України не залишила стільки спогадів в народі, як Хмельниччина: десятки народних дум, пісень, прославляють ім'я Богдана Хмельницького як народного героя, як визволителя України. Йому присвячували оди, напегірки, його прославляли козацькі літописи і літературні твори XVIII ст.

З листів до редакції

До Керівництва Міжнародної Селянської Організації, Секція в Лондоні.

В польському часописі „Кроніка“ з дня 14. 3. 1948 р. № 11-64, що виходить у Франкфурті, сторінка 3, у статті під заголовком „Зелений Інтернаціонал“, читаємо: „Польська держава білоруським повноваженням репрезентувати їх інтереси і організації“ (у Лондонській секції „Зеленого Інтернаціоналу“).

Відносно вищевказаного повідомлення, що тепер на еміграції існує „Селянсько-Робітничий Партия Визволення Білорусі“, що виступає в обороні інтересів білоруських селян зовсім самотньо.

Центральний Комітет Селянсько-Робітничої Парті Визволення Білорусі не доручає полякам жадних повноважень з метою репрезентування білоруських інтересів у Міжнародній Селянській Організації — Секція Лондон, які в нікому не будуть їм належати.

„Білоруський Селянський Союз“, білоруська політична партія, яка існує

в польській державі по версальському трактаті, на еміграції злучилася із селянською робітничою партією визволення Білорусі і створила спільний Центральний Орган, — також не доручає ніколи полякам повноважень до репрезентування білоруських інтересів.

Білоруське громадянство на еміграції взагалі не знає про існування серед нього такої білоруської організації або політичної партії, яка б зрешта самостійно в своїх справах і надала б у згаданих справах повноваження полякам.

Тому просимо подати до публічного відома про те, які білоруси або які білоруські організації доручили полякам репрезентувати білоруські інтереси в Міжнародній Селянській Організації — Секція Лондон.

Голова Центрального Комітету Селянсько-Робітничої Парті Визволення Білорусі

Юрій Сабалевскі — бувший посол польського Союзу.

Наука й техніка

Морські тасманиці - щойно восени

Як ми сповідали свого часу, ще у вересні минулого року мала відбутися в Гвінейській затоці севасильна „подорож“ проф. Пікарда в тасманиці океанських глибин. Проф. Пікард та його помічник Д-р Козліно сподівалися досягти в своїй поведінковій батисфері глибини до 4-6.000 метрів нижче рівня моря, і таким чином прислужилися науці в дослідженні невідомих людству глибин та перевіршити встановлений в 1934 році американцем Д-р В. Бібом глибинний рекорд в 1000 м.

Світ насторожено чекав на новини з борта „Скалдс“, що мав пристанити експедицію на місце дослідів, але марно. „Скалдс“ досі ще не вирушив

з бельгійського порту. Різні чутки про саботаж, негачі образи та інші спростовує недавнє інтерв'ю з проф. Пікардом. Професор не виклав себе розчарованим пересуванням терміну експедиції, яку підготували сорок років його наполегливої праці; цих кілька місяців не грають для нього великої ролі. Невдачу експедиції спричинив „Скалдс“, що, як державний пароплав, був зайнятий при транспорті необхідного для господарства Бельгії дерева з Норвегії. Тому, що пізніше згодою найзручніший час для експедиції, ми змушені приховати свою справедливу шкідливість до осені, коли експедиція сподівалася залишити, наразі, європейський порт і взяти курс на південь, а далі на темні недосліджені глибини.

Ю. Б.

Об'єднання Українських Музик

З метою упорядкування концертного життя по наших таборах і з метою залучення з таборів спеціалістів естради неповноцінних музичних груп, ансамблів і подібних виконавців — Об'єднання Укр. Музик прохав Вельямшопових Культ. Освіт. референтів всіх таборів допустити на свої сцени і естради тільки тих музик, які мають ліцензію на виступи, видану ОУМ'ом і затверджену підписом керівника Відділу Культури і Освіти ЦПУЕ. Цю зміну просимо реалізувати від 1 червня 1948 р. Ці ліцензії обов'язують для всіх музичних виступів на терені та-

бору, за винятком самодіяльних, шкільних і т. п. аматорських таборових імпріз. З огляду на те, що з 1 червня 1948 жаден виконавець не може виступати без ліцензії, Правління ОУМ закликає всіх музик-виконавців (теж і нечленів ОУМ) вносити заздалегідь свої заяви в справі ліцензій. Адреса Правління: Roman Sawytsky, Berchtesgaden Strub, Lager Orlyk IV/66.

В окремих випадках Правління ОУМ застерігає собі право фактової перевірки Правління ОУМ.

„Безталанна“ в Новому Ульмі

Величезна класична побутова п'єса до репертуару наших театрів на еміграції навіть доречна. П'єси ці призначено сприймає маса незбагненого таборового глядача, та й підготували, враховуючи глядачів, на фоні модерних виставочних шукань, час-від-часу одні відомості в нашій класичній ролі, хоч і сповнену трагизму, але не нашої буремної епохи, а ще „добрих старих часів“. Часом буває до речі в театрі й відпочити: не доповнювати розумом туманних відомостей автора, а — просто подивитися автором (і виконавцями) — сприймати душею, серцем.

Власне так — душею, і — серцем глядач укр. табору Новий Ульм приймає драми Тобілевича „Безталанна“ в театрі „Розага“ (режисер Л. Дорошенко, декорації Л. Васильєв) — 16 травня н. р.

Відтворення інших образів п'єси було майже досконалим: зворушливо легіла, трагічно загубила Софія (арт. Л. Божаві, старий в батько — арт. Л. Дорошенко), Гнат (арт. Божаві).

Роза Ганка (Гнатова матері, Софійної сестри) особливо продумано в

соковиті подана п. Наталія Божко (хоч цей образ рівнозначний був би в іншому плані: не пейзажний, а „вільний іржі“). Н. Божко в цій ролі чи не найкраща з усіх (принцип, завжди вдало) виконуваних нею характерних ролей.

Не мало старань артистки Даші відчуватися в створенні образу Варки. Проте, деяких рис, що доповнили б образ власної чарівності все ж бракувало: певної гнучкості (модульній) голосу та й гнучкості, в'юкості рухів; деяких виконавців ролі Варки теж не да належний висоти, що також значно знижує якість гри. Заважала належко сприймати окремі сцени невиробленість деяких і виконання деяких другорядних ролей.

Хорова і хореографічна сторона вистави (масові сцени і т. п.) вдало доповнювали картину сільських вечорниць. Вражала деяка недоречність стрибків (стильова строкатість вишнєвих сорочок тощо). Трохи вибили з настрою й модернізовані декорації, не відповідали загальному, не претендуючому на новаторство, тонові вистави.

ЗЕТ

3 матеріалів конференції інтелектуалів у Швайцарії (Закінчення з 5-ї сторінки).

блема. Просіть ваші уряди прискорити допущення імігрантів ДП з Європи.

1. Не поділяти родин, а брати їх як цілість.
2. Не обмежувати вік спеціалістів — імігрантів, навіть жінок інтелектуальних фахів.
3. Беручи до уваги фізичну працю, допускати також невелике число інтелектуальних (світських, вчителів), для задоволення культурних та релігійних потреб імігрантів.
4. Не відмовляти в правах імігрантів етнічних жінок в дитини. Із за-

яки-імігранти допоможуть їм у країнах переселення.

Ми сподівалися, що жінки ніякого світу зрозуміють нас. Вони зрозуміють тих жінок, які втратили все, крім віри в принципи християнства, демократії та гуманності.

Гнат, Швайцарія, 23. 4. 48.

Аліса Аскус, естонка, лікарка. Берт Ашвер, австрійка, лікарка. Любов Державська, українка, геолог. Еліза Ейхматер, німкеня, бібліотекарка. Марія Кеніс, латвійка, фазисель в хаті господ.

Повідаються всі члени ЛУПВ Французької Зони, що Канцелярія Філі ЛУПВ Французької Зони з правами Крайового Представництва на Французьку Зону Німеччини міститься у Фрайбургу, Півдн. 66, Перламенту Українців.

НОВА КНИЖКА

П. Таборенко
„ПАНЦЕРНИЙ ПОІЗД“
„Світлиць“ закладати:
Plastun, Augsburg 2, Postfach
573-1

Ш а х и

Копи майстер помилитися

Озна помилки ширіше пілу партій. На цю обставину подаємо цікаві партій, які радимо переробити.

П. ч. 2. Адамс — Крамер. Грано в Америці:
1. e2—e4, c7—c6; 2. d2—d4, d7—d5; 3. e4—e5, Bc8—f3; 4. Bf1—d3, Bf5×d3; 5. Dd1×d3, e7—e6; 6. Kgl—e2, c6—c5; 7. e2—e3, Kg8—e7; 8. Dd3—b5+, Dd8—d7; 9. Db5×c5??, Ke7—f5. Білі піддалися.

П. ч. 3. Морри — Кропп. Грано в 1947 р. за дружнє першість Англії:
1. e2—e4, c7—c5; 2. Kgl—f3, Kb8—c6; 3. d2—d4, c5×d4; 4. Kd3×d4, Kg8—f6; 5. Kb1—c3, d7—d6; 6. g2—g3, g7—g6; 7. Bf1—g2, Bc8—d7; 8. 0—0, Bf8—g7; 9. h2—h3, Dd8—c8; 10. Kpg1—h2, Kc6×d4. Білі піддалися.

П. ч. 4. Люндін — Екстрем. Складська. Грано в 1947 за дружнє першість Швеції:

1. e2—e4, c7—c5; 2. Kgl—f3, d7—d5; 3. e2—e3, Kg8—f6; 4. Kb1—c3, e7—e6; 5. d2—d4, a7—a6; 6. d3×c5, Kb8—d7; 7. Bf1—d3, e6—e5; 8. Bd3—f5? e5—e4; 9. Kd3—d2? Kd7×c5. Білі піддалися.

П. ч. 5. Ариод — Ганауер. Грано в 1936 р. в Філадельфії:

1. d2—d4, Kg8—f6; 2. e2—e4, e7—e5; 3. d4—d5, Bf8—e5; 4. Bc1—g3? Kf6—e4; 5. Kg5×d8? Bc5×f2 мат.

Тактичні пазівки:

1. Не називати відкривати партії автоматично.
2. Не залишати центру противника.
3. Не випрошувати передчасно дами.
4. Розв'язати всі фігури, не залишаючи жадної без уваги і без захисту.
5. Не допускати противникові в'язати своїх фігур, атакувати ними.
6. Не лизати жадної лінії відкритою, а по можливості займати їх самому.

За першість повіту

23. 5. 48 почався дружнє першість шахів за першість повіту Новий Ульм. Бере участь шість друзів. Дружина „Верхута“ репрезентує місто Н. Ульм. Як дивлюсь, „Верхута“ перемагає собою підготовку до цих поважних змагань. Дружина складається з 8 шахістів. В першій rundi Верхута має найкраще до Аі — Зензен.

М. Зенк.

Р О З Ш У К И

До тих, хто подає оголошення про розшук

1. Подавати чітко адресу пошукувача — краще друкованим шрифтом.

2. Тих, хто віддається на розшук, обов'язково просимо подати число газети і номер, під яким надруковано оголошення. Без цього Редакція абсолютно не зможе підняти в справі розшуку.

— Брата Кривченка Олександра пошукує Кривченко В. (20b) Claus-thal-Zellerfeld, Schulstr. 19. 581-2

— Пошукує різних і знайомих з с. Камінь мала в Коломи. Peter Hunderdeck, Rudesheim a. Rhein, Oberstr. 6. 571-1

— Каузон Савері (Canada, Toronto, 6 Denison ave) розшукує свого сина Андрія Каузона віком 27 р. із с. Підбережжя, пов. Горіхів на Волині. Хто знає про нього, відгукніться на „Укр. Вісті“.

— Євгена шукає Віра Тольчинська. Neu-Ulm, Reinhardt-Kaserne, E 71. 574-8

— Рідних і знайомих пошукує Дорощук Григорій — (13b) Pfarrkirchen, Aufbauschule — US-Zone. 569-1

— Брата Афанасія і знайомих Івана Ковергу — Соляник Григорій. Писати на „Українські Вісті“.

— Доньку Катерину Вирету, що була в Платингу під час бомбардування дня 16. 4. 45, шукає мама Марія Вирета. (13b) Pfarrkirchen, Aufbauschule. 601-2

— Сестру Віру Буршова пошукує Вікторія Буршова: Walsgerlhingen, Ruckelager. 599-10

ПОВІДОМЛЕННЯ

Комісія Допомоги Українському Студентству (КОДУС)

подає до відома, що 15. травня скінчився термін вносити прохання в справі продовження або припинення стипендій на літній семестр 1948. року. Далішні прохання розглядатимуться тільки в виняткових випадках.

Привгадуємо, що всі прохання в справі стипендій та допомог треба вносити через Український Студентський Громад. й філії та делегатури „КОДУС-у“ в Ангсбурзі, Ерлінгені, Мюнхені та Регенсбурзі (а американський — у Сент-Луїсі), та представництва „КОДУС-у“ в Гамбурзі (для британської смуги) й Вангені (для французької). До всіх прохань, крім призначених правдивим документів (ж. і. посвідок про внос на літній семестр і про поступу в науку), треба додати листи посвідку про лікарський перегляд.

Повідаються всі члени ЛУПВ Французької Зони, що Канцелярія Філі ЛУПВ Французької Зони з правами Крайового Представництва на Французьку Зону Німеччини міститься у Фрайбургу, Півдн. 66, Перламенту Українців.

ФОНД ІНВАЛІДІВ

Головна Управа Союзу Українських Ветеранів повідомляє, що на „Фонд Інвалідів“ по підписних листах окремих Відділів (Філії) СУВ зібрано такі суми (Попередній список збори лив. „Укр. Вісті“ Ч-4 від 10. 1. 43 і Ч-14 від 3. 3. 45)

1. Емананген	3155,50 Н.М.
2. Брауншвайг (Кооперат.)	700,00 „
3. Гайльсброн	205,00 „
4. Гаденау	2429,00 „
5. Баттори	2130,00 „
6. Бад-Верісгофен	316,81 „

На суму 8931,36 Н.М.

Управою Відділів СУВ і жертоводам Головна Управа СУВ ним складає сердечну подяку.

Головна Управа СУВ.

Помінальне Богослуження на могилі сп. п. Др. Степана Шухевича.

Повідаються всі Українське Громадянство в Німеччині зокрема українських політичних в'язнів, що 6 червня 1948 р. відбудеться на могилі сп. п. д-ра Степана Шухевича в Ангсбурзі на Катарінафріагофі помінальне Богослуження.

Запрошуємо все українське організоване суспільство до масової організаційної участі.

По більшій організації інформації свята просимо звертатися на адресу: Філія ЛУПВ, Регенсбург, Гангофер-адаюнг (Мр. Іван Горозовський).

Головна Управа Ліги ЛУПВ.

3 книжкових новини

Д. Гуденна „Дити чумачього шляху“ — роман, книга I, в 1-й „Українська Трибуна“, Мюнхен, видавництва Євгена Ізакітич, 1945 р. стор. 140. Ціна 7 Н.М.

Д. Гуденна „Дити чумачього шляху“ — роман, книга II, в 1-й „Українська Трибуна“, Мюнхен, 1948 р. стор. 168, обсяг Євгена Ізакітич, ціна 7 Н.М. О. Сторожко „Закоханий шорт“, оповідання, Кооперативна „во „Заграва“ 1948 р. стор. 86. Ціна 3,30 Н.М. М. Хвалючий, Г. Косинка, О. Саваренко — оповідання, Кооперативна „во „Заграва“, 1948 р. стор. 102.

ПОДЯКИ

Хворі з табору „Сомме-Казерне“, які перебувають тепер у шпиталі в Гайльсброні, висловлюють свою найсердечнішу подяку Суспільній опіці табору „Сомме-Казерне“ в Ангсбурзі за постійну доброту та ширі старання про них. Зокрема ширі дякують за великодушні привітання й подарунки — 900 Н.М. і цукерки.

ХВОРИ

593-1

Не маючи можливості відповісти індивідуально на численні і сердечні побажання, зложені мені в нагоді Свят Великодні Українськими Інституціями, товариствами та приватними особами, — ширі дякую за пам'ять та в свою чергу бажаю успіху та задоволення у праці для Батьківщини.

Д-р Роман І. Смул
Директор на Західно-Європейському Українсько-Американському Допомоговому Комітеті. 593-1

Канадська фірма шукає ан'язку!

Виробники касеток, реліків, альбомів, хрестів, пуделіт, та ін., виключно з вишнєю речами, зовніть ласкаво написати на нижчеподану адресу і, якщо можливо, надіслати зразки найкращої якості (по одному). Найкраще дана фірма готова знайти рынок збуту на вищевказані вироби. Під увагу беруться лише українські скитальці виробу й джерела.

Заввага: вишнє зразки мусять на пошті мати дописку складуового змісту, по-англійськи Sample - No Value. Окремо ласкаво повідомити про піну, комісію і подати опис матеріалу на виробі, Гребя при опіці брати під увагу гуртовий збут. Писати на адресу: CLOBE Import Company P. O. Box 353, Winnipeg, Man., Canada.

Оголошення

Медичні книги рос. мовою після платою:

1. Довідник терапії — 700 стор. з усією ресептурою — 70 Н.М.
2. Література внутрішніх хвороб Мюллера-Зайфerta — 60 Н.М.
3. Напрямки травня виходять із друку „Протезне зуболікування“ (рос. мовою) з усіма видами робіт і застосуванням матеріалів зубної техніки. Книга ілюстрована тисячею світлин та рисунків — 70 Н.М. Замовлення надіслати на адресу: Romasonov N., München 21, Libligstr. 21-III. 579-2

Видання Спітца „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“ РЕДАКЦІЯ КОЛІГІЯ

Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ. Редакція застерігає за своїми правами скорочувати дописи, а з погляду невідомих дописів застерігає дані в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремих редакторів, а Редакції.

Kedaktion „Ukrainische Wiste“ Neu-Ulm, Ludwigstraße 10

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Блюк „Е“ від 8-12 год щодня, крім субот. Authorized by European Command Civil Affairs Division APO 737 — AG 3837 — GEC-AUG — 11. März 1948

Druck: Ukrainische Zeitung Neu-Ulm, Ludwigstraße 10